

Over het boek

Het geweldige grote vriendjesboek van auteur Mary Hoffman en illustrator Ros Asquith gaat over vriendschap in alle soorten en maten. Vragen als 'Wat is een vriend?', 'Hoe maak je vrienden?' en 'Kun je vrienden zijn met een huisdier?' komen voorbij. Het boek leent zich uitstekend om na te praten met kleuters over het onderwerp vriendschap. In deze lesbrief worden suggesties gegeven voor een kringgesprek, voor klassikale activiteiten en voor spel- en knutselactiviteiten na het voorlezen van het boek.

Het geweldige grote vriendjesboek is een van de kerntitels voor de Kinderboekenweek 2018, die als thema 'vriendschap' heeft.

Vorbereiding:

Lees eerst zelf het boek aandachtig door. Probeer in te schatten voor jouw klas waar het praten over vriendschap problemen op zou kunnen leveren en hoe je dat zou kunnen aanpakken. Is er bijvoorbeeld een leerling die geen vrienden heeft, of gepest wordt? Zijn er kinderen die altijd alleen maar met elkaar willen spelen en nooit met anderen? Dat is goed om rekening mee te houden, zodat je de nabespreking en de activiteiten daar op zou kunnen aanpassen.

In deze lesbrief vind je:

Vragen voor het kringgesprek	pagina 3
Spel- en knutselactiviteiten	pagina 5
Klassikale activiteiten	pagina 6
Opdrachten op het digibord	pagina 8
Ter afsluiting	pagina 9

Vragen voor het kringgesprek

Lees *Het geweldige grote vriendjesboek* aan de klas voor en laat ook duidelijk de illustraties zien. Hieronder staan vragen die je tijdens het kringgesprek aan de klas kunt stellen. De tekst van *Het geweldige grote vriendjesboek* bevat ook zelf veel vragen om direct te kunnen stellen aan de groep. Die zijn natuurlijk perfect om als leidraad te gebruiken tijdens de kringgesprekken.

Introduceer het boek

Leg uit dat jullie het vandaag in de klas gaan hebben over wat vriendschap is. Laat het boek zien aan de groep en vraag de kinderen wat hen opvalt. Er zijn bijvoorbeeld kinderen op het omslag te zien, maar ook dieren. Wat zou dat kunnen betekenen?

Wat is een vriend?

Vul in een kringgesprek met de klas het lijstje (op de eerste 2 pagina's) van het boek aan. Een vriend kan ook bijvoorbeeld zijn:

- Iemand met wie je alles kan bespreken
- Iemand die altijd voor je klaarstaat
- Je vader, moeder, opa of oma
- Je huisdier
- Je lievelingsboek
- Je favoriete speelgoed

Eventueel kun je dit op een groot gekleurd vel tekenen of een van de leerlingen laten tekenen.

Vrienden maken

Stel tijdens het kringgesprek wat vragen aan de groep over de dingen die zij leuk vinden om te doen. Bijvoorbeeld:

- Wie houdt er van pannenkoeken?
- Wie houdt er van skelteren?
- Wie houdt er van voetballen?
- Wie houdt er van K3?
- Wie houdt er van de ruimte?

Laat een paar kinderen iets vertellen over hun hobby. Op die manier ontdekken de kinderen wellicht dat ze meer met elkaar gemeen hebben dan ze in eerste instantie denken!

Beste vrienden

Vraag tijdens het kringgesprek of een van de leerlingen iets wil vertellen over zijn of haar beste vriend(in) en wat hij of zij zo leuk vindt aan diegene. *Het grote geweldige vriendjesboek* stelt de vraag hoe je weet dat iemand jouw beste vriend is. Hoe wisten deze leerlingen dat van elkaar?

Een vriendengroep

Vraag tijdens het kringgesprek of de leerlingen in groepjes spelen of vaker in tweetallen. Wat vinden ze fijner? En waarom? En wat doen ze graag met elkaar?

Is er bijvoorbeeld een clubje vrienden dat samen voetbalt, spelletjes speelt of vaak samen knutselt? Of een groepje dat samen zingt, danst of toneelspeelt? Bekijk of er een groepje is dat misschien voor de klas een demonstratie kan uitvoeren of iets over hun lievelingsactiviteit wil vertellen. Zijn er misschien kinderen die het leuk vinden om zich bij hen aan te sluiten?

Geen vrienden meer

Je kunt ook plots geen vrienden meer hebben, als je verhuist naar een andere stad bijvoorbeeld. Bespreek dit gegeven tijdens het kringgesprek: is dat iemand wel eens overkomen? Hoe voelde hij of zij zich toen? Was er toen iemand die hem of haar troostte?

Er zijn misschien ook wel kinderen die geen of weinig vrienden hebben. Vraag aan de klas of het gek is om geen vrienden te hebben, of misschien juist wel helemaal niet. Zijn er bepaalde activiteiten die je misschien gewoon liever alleen doet? Kan het ook fijn zijn om alleen te spelen?

Knutselactiviteiten

Vriendschapsarmband

Deel gekleurde stroken papier uit en vraag ieder kind om een vriendschapsarmband te maken voor zijn of haar beste vriendin (dat kan natuurlijk ook een vader of moeder zijn, of een huisdier!). Laat de kinderen de stroken papier versieren met glitters, stickers en stiften en zet ze later vast met een nietje.

Hoeveel vrienden?

In *Het geweldige grote vriendjesboek* staat dat je soms meer vrienden hebt dan je in eerste instantie denkt. Maak samen met de groep een vriendenboekje van de klas. Kinderen tekenen zichzelf met kleurpotloden op een wit vel. Eventueel kunnen ze er nog iets bij tekenen wat ze leuk vinden; bijvoorbeeld hun huisdier of hun lievelings-speelgoed. Schrijf als leerkracht hun namen erbij. Al die tekeningen kun je naast elkaar ophangen aan een grote slinger in de klas, zodat er echt 'klassenvriendenboekje' is.

Fantasievrienden

Vraag in de groep of er iemand een fantasievriendje heeft. Hoe heeft die leerling hem of haar (of het) bedacht? Kan diegene er iets over vertellen? Is het gek om een fantasievriendje te hebben? Of wat maakt het hebben van een fantasievriendje zo fijn?

Laat kinderen een eigen fantasievriendje bedenken en tekenen met kleurpotloden, stroken en stickers. Als ze dat moeilijk vinden, of nog zin hebben om door te gaan met deze opdracht, kun je ook altijd nog een kleurplaat zoeken van het personage Bing Bong uit de Disneyfilm *Binnenstebuiten*, het fantasievriendje van hoofdpersonage Riley. Hang de tekeningen en kleurplaten eventueel op in de klas.

Klassikale activiteiten

Anders zijn

In *Het geweldige grote vriendjesboek* staat dat we niet alleen vrienden hoeven te zijn met iemand die dezelfde interesses heeft. Je kunt ook goede vrienden zijn met iemand die heel anders is!

Na het voorlezen van het boek kun je de kinderen een opdracht geven om die dag een ander kind ergens mee te helpen, met een taakje dat iemand bijvoorbeeld best lastig vindt. Laat bijvoorbeeld een leerling die niet zo goed mee kan komen met gym of knutselen helpen door een kind dat daar wel goed in is. Eventueel kun je dit nog 'in het geheim' doen, zodat elk kind aan het einde van de dag moet raden wie hem of haar die dag zo goed geholpen heeft.

Een vriend die je nog niet kent

Er zijn nog vele vrienden te ontdekken! Mocht er een andere kleuterklas op je basisschool aanwezig zijn, kun je met een collega afspreken om een keer een 'kennismakingspel' te organiseren. Dit kan ook goed op een eerste schooldag of ter voorbereiding op de overstap naar een nieuwe groep.

Ga in een lange rij staan of vorm bijvoorbeeld met de klas een grote 'bus' met de juf of meester als chauffeur die alle kinderen voor school ophaalt. Laat alle kinderen de juf of meester en de andere leerlingen een handje schudden en laat de leerling daarbij zijn of haar eigen naam zeggen. Daarna sluit de leerling aan bij de bus/de rij. Loop daarna een rondje met elkaar en met 'de bus' door de klas of over het schoolplein en zing een liedje. Speel na afloop wat spelletjes met elkaar. Laat de groep merken dat iedereen erbij hoort.

Opdrachten op het digibord

Dingen delen

In *Het geweldige grote vriendjesboek* lees je dat vriendjes vaak samen iets delen. Eten, speelgoed of de speeltuin, bijvoorbeeld. Deel je ook wel eens *vrienden*? Bekijk met de klas het volgende filmpje van [Koekeloere – Samen spelen](#) over samen spelen en samen delen.

Vraag allereerst aan de klas of ze zich weleens alleen hebben gevoeld. Is er wel eens iemand die niet met een groepje mee mocht spelen? Het overkomt Piertje ook in het filmpje.

Bekijk eerst het filmpje vanaf het begin tot 2 minuut 14.

Stel daarna de volgende vragen aan de klas:

- Wat gebeurt er precies tussen Das, Moffel en Piertje? Wat doet en zegt Das?
Wat vindt de klas van Das?
- Hoe voelt Piertje zich nadat Das duidelijk laat merken dat hij alleen met Moffel wil spelen? Is ze boos of juist verdrietig?
- Wat vindt Moffel ervan dat Das liever met hem alleen wil spelen?
Wat vindt de groep daarvan?

Kijk dan weer verder vanaf 6 minuut 18 tot 7 minuut 40.

- Piertje vraagt of ze ook met z'n drieën van de glijbaan kunnen gaan. Wat zegt Das daarop? En hoe reageert Moffel?
- 'Ik wil ook graag meedoen!' zegt Piertje nadat Moffel en Das samen van de glijbaan zijn af geweest. Wat vinden de kinderen ervan dat Piertje zo voor zichzelf opkomt? Is dat goed of slecht?
- Moffel en Das gaan toch weer samen van de glijbaan af, ondanks dat Piertje vroeg of ze mee mocht doen. Hoe voelt Piertje zich daarna? Hoe zouden de leerlingen zich voelen?

Zet de video daarna weer aan vanaf 9 minuut 48 tot 11 minuut 44.

- Wat vindt de groep van Piertjes plan om Moffel te vragen of ze samen willen schommelen?
- Waarom stelt Das na Piertjes vraag meteen voor om samen met Moffel iets anders te doen? Waarom wil hij zo graag met Moffel alleen spelen?
- 'Jullie doen alleen maar samen, en dat vind ik niet eerlijk!'
Wat vindt de groep van Piertjes reactie?
- 'We zijn met z'n drieën hier en dan moet je ook met z'n drieën spelen,' zegt Moffel daarna. Wat vindt de klas daarvan? Goed of juist niet?
- Wat doet en zegt Das nadat Moffel en Piertje samen gaan schommelen?
Hoe voelt hij zich?

Het laatste stukje is te zien vanaf 13 minuut 22 tot het einde.

- Moffel en Piertje zitten samen op de wip. Dan stelt Piertje voor om toch met z'n drieën te spelen, met Das erbij. Wat vindt de klas daarvan? Das deed toch juist heel onaardig tegen Piertje? Waarom wil ze hem er dan toch bij vragen?
- Moffel denkt dat Das jaloers was. Wat is dat, jaloers?
- Hoe voelen Moffel, Piertje en Das zich aan het einde van het filmpje? Vond de klas het een goede oplossing om met z'n drieën te spelen?
- Heeft iemand uit de groep ook wel eens zoiets meegemaakt als Moffel, Piertje en Das met samen spelen? Hoe hebben zij dat toen opgelost?

Vrienden voor altijd

Het geweldige grote vriendjesboek sluit af met de tekst dat het altijd fijn is om te weten dat je sommige vrienden nog steeds zult kennen als je groot bent. Kan de groep 'bekende vrienden' van boeken of televisie opnoemen, die vriendjes voor altijd zijn?

Denk aan:

- Kikker en zijn vriendjes
- Bert en Ernie
- Moffel en Piertje
- Jip en Janneke
- Woezel en Pip
- Tommie, Pino en Ieniemienie
- Buurman en Buurman

Bekijk op YouTube-filmpje [Daarvoor ben jij mijn vriend \(Bert & Ernie\)](#) en zing samen het refrein mee.

Ter afsluiting

Sluit de les over *Het geweldige grote vriendjesboek* af door de leerlingen te vragen wat ze vandaag (of na een lessenserie over vriendschap) voor nieuws hebben geleerd. Wat nemen ze mee uit deze les? Vat samen wat ter sprake is gekomen over vriendschap. Probeer erop aan te sturen dat vriendschap in allerlei vormen bestaat, en dat alles goed is, zolang het voor het kind zelf goed voelt!

